

Колесніченко Євген
Одеса, Україна

ДОПОВНЕННЯ ДО ГРУПИ АНЕПІГРАФНИХ МОНЕТ ОЛЬВІЇ ПОНТІЙСЬКО-БОСПОРСЬКОГО ПЕРІОЛУ

ADDITIONS TO THE GROUP OF THE ANEPIGRAPHIC COINS OF OLBIA FROM THE PONTIC-BOSPORUS PERIOD

Останній мідний випуск догетської Ольвії складається із групи так званих анепіграфних монет. Вона складається із трьох номіналів: тетрахалк¹, Аполон-ліра зірка (Рис. 1; 1), діхалк Ніка-гілка (Рис. 1; 2), халк ліра-зарка (Рис. 1; 3).

Перші згадки про ці монети опубліковано в роботі Бларамберга², де представлені всі три номінали. «Їх приналежність до Ольвії підтверджується лише неодноразовими їх знахідками у місті» – П. О. Каришковський. Політична ситуація в Ольвії³ у першій пол. I ст. до н.е. добре відображена на монетах попередніх груп. З'являються понтійські та боспорські сюжети. Це стосується також в монет, які ми розглянемо в цих тезах.

Якщо проводити стилістичний аналіз з боспорськими монетами, то перед нами постає цікава картина. Зображення Аполона на тетрахалках повторює портрет Асандра (50/49 – 22/21 рр. до н.е.) часів початку свого правління (Рис. 1; 4). Зображення зірки «...без сумніву скопійоване з пантікапейських монет початку I ст. до н.е.» (Каришковський П. О.). Відомі тетрахалки, перекарбовані з монет Пафлагонії та Понту (Рис. 1; 5). Також відомий халк, перекарбований із монети Ольвії типу Аполон-горит⁴.

Сучасні спостереження додали у цей ряд також монети Боспору:

- 1) Діхалк перекарбований із монети Пантікапею типу: триножник – зірка⁵ (Рис. 1; 6).
- 2) Діхалк та халк перекарбовані з монети Пантікапею типу: голова Аполона вправо – горит⁶ (Рис. 1; 7; 8).
- 3) Халк перекарбований з монети Фанагорії типу: Сатир-лук⁷ (Рис. 1; 9).
- 4) Халк перекарбований з монети Ольвії тип триножник – дельфін та шапки Діоскурів⁸ (Рис. 1; 10). Ще варто додати раніше неопублікований варіант надкарбування на халку у вигляді монограми (Рис. 1; 11). Вона відома також на монеті⁹ часів правління Асандра типу: Аполон – Пегас під час випасу¹⁰ (Рис. 1; 12).

Викладене вище демонструє прямий зв'язок Ольвій та Боспору у ранній період правління Асандра, що зміщує дату цієї емісії упритул до часу розгрому гетів. Нові матеріали вносять додаткову ясність у монетну справу цього періоду, але, у свою чергу, виникає також ряд інших питань, які вимагають додаткового дослідження.

Ілюстрації

Рис. 1.

Рис. 2.

Рис. 3.

Рис. 4.

Рис. 5.

Рис. 6.

Рис. 7.

Рис. 8.

Література

1. Карышковский П. О. Нумизматика и Эпиграфика том 5 стр. 71
2. Vlamberg Paris 1822 монеты 164,168,170,176
3. Русяева А.С.Русяева М.В. Ольвия Понтийская Киев 2004 стр 145-149
4. Анохин В.А. 2011 мон. ном 514
5. Анохин В.А. 1986 : 203, 2011 : 1123, Price 1993 : 941-944
6. Анохин В.А. 1986 :169, 2011 : 1059, Price 1993: 920-922
7. Анохин В.А. 1986: 147, 2011:1166, Price 1993 : 990-994
8. Анохин В.А. 1989 : 336, 2011:515
9. www.bosporan-kingdom.com мон : 250-2144-2
10. Анохин В.А. 1986:250, 2011 : 1128, Price 1993: 955-956